

Can you say that by these – תאמר בהני דברשות שור יוכיח –
where there is permission; an ox will prove it!

Overview

The גמרא states that the צד השוה of the משנה comes to include the case of פותקין ביבותיהן. We cannot derive it from בור alone for, as the גמרא asks, בור is חייב since it is dug ברשות; שלא ברשות however, by the פותקין ביבותיהן the waters are released into the ברשות רה"ר. The reply is that שור יוכיח; even though a שור has permission to be in the רה"ר, nevertheless if he damages there (through קרן) he is חייב. The same should apply to פותקין ביבותיהן. However, תוספות asks, how will we understand this יוכיח according to those who interpret the שור of the משנה to refer to רגל.

תוספות asks:

ואם תאמר למאן דאמר תנא שור לרגלו היכי קאמר שור יוכיח דברשות חייב –

And if you will say; according to the one who maintains¹ that when the שור (the מזיק of a שור means damaging while treading on objects), so **how can the גמרא state that שור (of the ²משנה) **will prove** that שלא ברשות is not the cause for חיוב, for שור **has permission** and is nevertheless **חייב**.** Regardless that this is true if תנא שור לקרנו, where the שור has permission to be in the רה"ר and the damage occurred in the רה"ר; however if we maintain שור לרגלו -

והא רגל לא מיחייב אלא ברשות הניזק ושם אין לו רשות –

Then רגל is not liable unless he damages **ברשות הניזק**, **and there** (in the **רשות הניזק**) **the animal has no permission** to be there. How can there be a יוכיח from שור (if לרגלו שור); by שור it is also שלא ברשות (just like by בור)?! How can we derive פותקין ביביתין (which is done ברשות) from (רגל) שור and בור (which are both done שלא ברשות)?

תוספות answers:

ויש לומר כגון שהלך ברשות הרבים והתיז והזיק ברשות היחיד –

And one can say; that we are discussing a case where **for instance** the animal **was walking in the רה"ר** and it **hurled** an object by its walking, **and the object caused damage in a רה"י** -

דחייב כדאמרינן לקמן (דף יט, א):

In which case, he is liable³ as the גמרא states later. This is the יוכיה from שור. We see that even though the שור had רשות to walk in the רה"ר, nevertheless he is liable for the damages caused by his walking (which resulted in an object being hurled into a רה"י where it caused damage), the same applies to פותקין ביבوتיהן.

¹ 77.7 on שמואל.

² The צד השוה is from שור (ובור) of our משנה.

³ There is a חיוב of חצי נזק for this type of damage, called צרורות. See 'Thinking it over' # 1 (&2).

Summary

The שור of יוכיח, according to the מ"ד that תנא שור לרגלו, is from a case where the animal was walking in the רה"ר and flung an object into a רה"י.

Thinking it over

1. [צרויות] דרגל and בור פותרין ביבותיהן maintains that we derive פותרין from צרויות. By צרויות there is a חייב for only a ה"נ; it should therefore follow that פותרין should also pay only a ה"נ⁴. How can we derive that there is a חייב for a נזק שלם?⁵

2. In a similar vein; פותרין ביבותיהן should not be חייב in the רה"ר (according to the מ"ד that תנא שור לרגלו); just as רגל is ברה"ר!⁶

3. Why did not תוספות offer an alternate case; where there was a log which extended from the רה"ר into the רה"י and the בהמה trod on the (part of the) log which was in the רה"ר and the extension of the log in the רה"י caused damage^{7,8}

⁴ See אבל קשה וכו' תוספות דף ג,ב ד"ה משורו;

⁵ See מ"מ.

⁶ See סוכ"ד and מהרש"א (הארוך).

⁷ This case would (at least) seemingly avoid the difficulty posed by question # 1.

⁸ See חי' ר"נ אות קצה ד"ה ומבארים.